

31.3.2021

VN/20585/2020

Ohje ennakkoäänestyksen vaalitoimitsijalle

Yleistä

- Jos paikalliset terveystoimikunnat antavat tiukempia ohjeita, niitä noudatetaan tämän ohjeen asemesta.
- Koronatilanteessa äänestäjillä voi olla äänestystilanteeseen tai muiden äänestäjien käyttäytymiseen liittyviä huolia, joita he mahdollisesti myös esittävät vaalivirkailijoille. Vaalitoimitsijan on kaikissa tilanteissa huolehdittava äänestystilanteen turvallisuudesta ja neuvottava ohjeiden noudattamisessa. Mahdollisten ongelmatilanteiden varalta katso ohjeistusta vaaliohjeesta nro 4 ja tarvittaessa ota yhteyttä keskusvaalilautakuntaan.

Ennakkotoimenpiteet

- Aseta oikeusministeriön ja Terveystieteiden tutkimuskeskuksen ohjeistusta äänestäjille näkyviin paikkoihin. Niitä on asetettava myös äänestyspaikan ulkopuolelle, jossa niihin voi rauhasa ilman tungosta tutustua.
- Kiinnitä huomiota asiointipisteiden ja äänestyskoppien sijoitteluun mahdollisimman väljästi niin, etteivät kulkureitit ruuhkaudu.
- Voit merkitä lattiaan turvavälit 2 metrin etäisyydelle esimerkiksi siihen kohtaan, jossa äänestäjät jonottavat.
- Varatkaa äänestyspaikalle toimitsijoiden eteen pöydälle läpinäkyvä muoviseinäke, jos se on mahdollista. Seinäkkeen tulee olla riittävän korkea, jotta se antaa suojaa myös pitkän henkilön asiointin aikana. Seinäkkeen alaosassa on oltava aukko, josta asiakirjoja voi antaa ja ottaa.



- Jos saat koronavirustautiin sopivia oireita, jää matalalla kynnyksellä kotiin ja ilmoita tilanteesta viipymättä vastaavalle vaalitoimitsijalle tai keskusvaalilautakuntaan. Koronaviruksesta sairastuneiden oireita ovat olleet kuume, yskä, kurkkukipu, hengenahdistus, lihaskivut, väsymys, nuha, pahoinvointi ja ripuli. Taudin yhteydessä on kuvattu myös maku- ja hajuaistin häiriöitä. Katso lisätietoja <http://www.omaolo.fi>.
- Vaalitoimitsijoita on oltava riittävästi varalla jopa siinä tapauksessa, että kaikki vaalitoimitsijat sairastuisivat tai jouduttaisiin asettamaan karanteeniin. Vaalilain mukaan ennakkoäänestyspaikalla on oltava vähintään kaksi vaalitoimitsijaa samanaikaisesti saapuvilla. Keskusvaalilautakunta huolehtii vaalitoimitsijoiden riittävästä määrästä.

Toimenpiteet päivän aikana

- Varmista, että tilassa on mahdollisimman hyvä ilmanvaihto ja että äänestäjät asioivat äänestyshuoneistossa mahdollisimman joutuisasti.
- Jos tila on pieni, rajaa samaan aikaan asioivien äänestäjien määrää ja järjestä jonottaminen huoneiston ulkopuolella.
- Pidä turvaväliä äänestäjiin ja muihin vaalitoimitsijoihin 2 metriä.
- Valvo äänestäjiä ja ohjeista pitämään mahdollisimman suurta, vähintään kahden metrin, turvaväliä muihin paikallaolijoihin.
- Puhdista yhteiskäytössä olevat laitteet ennen käyttöäsi pyyhkäisemällä ne saippuavesiliuoksella tai alkoholipitoisella puhdistusaineella.
- Puhdista kaikki usein kosketeltavat pinnat ja äänestyskopin kynät vähintään 2-4 tunnin välein. Siivousohjeita löydät <https://hyvatyo.ttl.fi/koronavirus/ohje-siivoukseen>
- Vaalitoimitsijoiden tulee käyttää maskia. Maskia ei kuitenkaan tule käyttää, jos se vaikeuttaa kohtuuttomasti hengitystä tai jos muut terveyteen liittyvät syyt estävät maskin käytön.
- Jos maskin käyttäminen ei ole mahdollista, tulee käyttää visiiriä. Visiiriä voi käyttää myös maskin lisäksi.
- Varaa riittävästi maskeja äänestyspaikalle. Vaalitoimitsijan on vaihdettava käyttämänsä maski noin kahden tunnin välein. Maski pitää vaihtaa uuteen myös, jos sen



poistaa tai jos se kostuu tai likaantuu. Maskia vaihdettaessa käytetään käsihuuhdetta tai pestään kädet sekä ennen maskin poistamista että uuden laittamista.

- Äänestyspaikalla tulee olla saatavilla kertakäyttöisiä maskeja niille äänestäjille, joilla ei ole omaa maskia mukanaan.
- Hengitystieoireisia äänestäjiä on ohjeistettu käymään koronatestissä ja odottamaan oireiden menemistä ohi ennen äänestämistä ennakkoon. Jos kuitenkin ennakkoäänestyspaikalle saapuvalla äänestäjällä on selkeitä hengitystieoireita (hän esimerkiksi yskii tai aivastelee voimakkaasti), ohjaa hänet kohteliaasti mahdollisesti jonon ohi äänestämään ja suorita äänestyksen rekisteröinti hänen kanssaan mahdollisuuksien mukaan etäämpänä muista turvavälit säilyttäen.
- Karanteeniin tai eristykseen määrätty ei saa tulla ennakkoäänestyspaikkaan. Vaalitoimitsijan ei kuitenkaan kuulu kysellä äänestäjiltä heidän terveydentilaansa koskevia asioita.
- Jos vaalitoimitsija saa koronavirustartunnan, äänestyspaikalla noudatetaan tartuntatautilääkärin ja hoitavan tahon kyseisessä tapauksessa antamia ohjeita.

Äänestystapahtuma

- Äänestäjien tullessa äänestyspaikalle heitä vastassa on maskia käyttävä vaalivirkailija, joka kehottaa heitä käyttämään hänestä 2 metrin etäisyydellä olevaa käsihuuhdetta ja tarjoaa maskin, jos äänestämään tulijoilla ei ole maskia. Käsihuuhdetta tulee olla tarjolla myös lähetekirjeen täyttämisen yhteydessä (äänestysten vastaanotossa) ja äänestyspaikasta lähdettäessä. Laita käsien puhdistamisesta kertova opaste näkyville äänestyspaikassa.
- Jos äänestäjällä ei ole maskia, hänelle voi tarjota äänestyspaikalla jaettavana olevaa maskia käytettäväksi. Jos äänestäjä kieltäytyy maskin käyttämisestä, se ei kuitenkaan ole este päästä äänestämään.
- Äänestäjän ei tarvitse poistaa maskia vielä siinä vaiheessa, kun äänestäjän henkilöllisyystodistus tarkastetaan ensimmäisen kerran ja äänestäjälle annetaan äänestyslippu. Tällöin vain varmistetaan, että äänestäjällä on mukanaan henkilöllisyystodistus.



- Jos vaalitoimitsijalla ei ole selvyyttä maskia käyttävän äänestäjän henkilöllisyydestä, äänestäjän tulee poistaa maski, jotta tunnistaminen on mahdollista. Äänestäjien nähtävälle on laitettava ohje maskin turvallisesta poistamisesta. Varaa äänestäjän käyttöön alkoholipitoista käsihuuhdetta sekä henkilöllisyystodistukselle paikka tai alusta, josta todistuksen voi helposti tarkastaa.
- Ohjeista lisäksi suullisesti äänestäjää tarvittaessa henkilöllisyyden tarkastustilanteissa:
 - Ojenna henkilöllisyystodistuksesi tarkastettavaksi.
 - Ota maski kasvoiltasi tarttuen korvalenkkeihin molemmin puolin.
 - Pidä maskia samalla poistamisotteella käsissäsi tarkastuksen ajan.
 - Älä laske maskia käsistäsi.
 - Kun saat tarkastajalta luvan laittaa maskin yllesi, pue maski varoen koskettamatta kasvojasi.
 - Käytä käsihuuhdetta. Laita henkilöllisyystodistuksesi talteen.
- Jos äänestäjä kieltäytyy maskin poistamisesta, eikä hänen henkilöllisyyttään sen vuoksi voida todeta, äänestystä ei voida ottaa vastaan. Vaalilain mukaan äänestäjä on velvollinen esittämään vaalitoimitsijalle selvityksen henkilöllisyydestään.
- Ennakkoäänestys voidaan toteuttaa vaalitoimitsijoiden harkinnan mukaan ulkona vaalilain säännöksiä noudattaen (56-61 §) joko kokonaan tai yksittäisten äänestysten osalta ennakkoäänestyspaikan välittömässä läheisyydessä. Vaalilain säännöksiä noudattaen myös sellainen järjestely voi olla mahdollinen, jossa äänestäjä ei poistu autostaan, jos pysäköintipaikka on luontevasti ennakkoäänestyspaikan välittömässä läheisyydessä. Näissä tapauksissa vaalitoimitsijan tulee erityisesti huolehtia siitä, että vaalisalaisuus säilyy. Jos ulkona otetaan vastaan yksittäisiä äänestyksiä, ne otetaan vastaan manuaalisesti (lähetekirje täytetään käsin ja äänestäjän nimi merkitään äänestäjistä pidettävään luetteloon).
- Ulkoäänestyksessä virkailijoiden tulisi suojautua maskilla ja visiirillä, koska äänestäjissä voi olla myös karanteenissa olevia henkilöitä. Myös ulkona äänestämisessä käsiin puhdistamisesta on huolehdittava. Ulkona on oltava saatavilla käsihuuhdetta.